

АНАЛІЗ ПРИЧИН КОНФЛІКТІВ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ*

доц. Швіндіна Г.О. студент. гр. Мм-21 Ігумнов Д.

Оцінка рівня конфліктності та конфліктостійкості має практичне значення для побудови системи управління організацією, особливо в освітніх закладах. Серед прийнятих класифікаційних ознак типологізації конфліктів, дослідники розрізняють такі педагогічні конфлікти, які виникають в процесі навчання:

- конфлікти діяльності, які виникають з приводу невиконання учнем (студентом) навчальних завдань, неуспішності, не відвідування занять, позанавчальної діяльності;
- конфлікти поведінки, які виникають з приводу порушень учнем (студентом) правил поведінки в навчальному закладі;
- конфлікти відносин, які виникають в сфері емоційно-особистісних відносин учнів та вчителів (студентів та викладачів), в сфері їх спілкування в процесі педагогічної діяльності.

У 2012 одним із авторів¹ було проведено анкетування спортсменів-юнаків та їх тренерів в СДЮШОР "Зміна". Найбільш значущі причини конфліктів названі були такі (табл. 1):

Таблиця 1 – Найбільш значущі причини конфліктів, що були виявлені

№	Причини конфліктів	Спортсмени	Тренери
1.	Стиль керівництва тренера	1,9	1,4
2.	Конкуренція між спортсменами	1,8	1,6
3.	Відмінності в кваліфікації спортсменів	1,4	2,12
4.	Введення в команду нового тренера	1,4	1,7
5.	Введення в команду нового гравця	1,9	1,4
6.	Негативний результат змагань	1,68	1,7
7.	Психічне та фізичне перенапруження	1,5	1,9
8.	Несприятливе матеріальне стимулювання	1,8	2,2
9.	Висока агресивність	1,6	1,5
10.	"Зіркова хвороба" спортсменів-лідерів	2,0	2,1
11.	Декілька лідерів в команді	1,6	1,5
12.	Некомпетентність тренера	2,25	1,2
13.	Негативне лідерство	1,3	1,9
14.	Невиконання необхідних дій на спортивному майданчику	2,2	2,05
15.	Незадоволеність методикою тренування	1,4	1,6
16.	Несумісність членів спортивної команди	1,5	1,5
17.	Антипатія між членами спортивної команди	1,8	1,56
18.	Присутність глядачів	1,2	1,3
19.	Порушення спортивного режиму	1,3	1,8

¹ Ігумновим Д. в рамках дипломного дослідження

дій на спортивному майданчику" (спортсмени – 2,2, тренери – 2,05) та "Зіркова хвороба" спортсменів-лідерів (спортсмени – 2,0, тренери – 2,1).

На нашу думку, вочевидь, в першому випадку ми маємо справу з конфліктами діяльності. Вирішення такого типу конфлікту полягає у розробленні чіткого стандарту тренування відповідно до кваліфікації спортсмена та виду спортивної діяльності, в яку той залучений.

"Зіркова хвороба", яку позначили обидві сторони конфліктної взаємодії є конфліктами відносин, причина яких полягає, перш за все, у внутрішньоособистісному конфлікті спортсмена. Людина, яка досягла певного успіху, ще не надбала навичок з управління досягненнями, з перебудови самооцінки, з її корегування і т.д. Особистий чи командний тренер має визначати коло проблемних питань, які виникнуть у спортсмена у період адаптації до успіху. Якщо такі проблеми не можуть бути вирішені у процесі міжособистісного спілкування між спортсменом та тренером, рекомендовано використовувати допомогу психолога, який спеціалізується саме на психології спорту. Ті навантаження, з якими стикаються обидві сторони конфлікту, є прискорювачами переходу будь-яких прихованих протистоянь у форму відкритого конфлікту.

Для запобігання виникнення конфліктних ситуацій, повинні виконуватися такі правила, як: навантаження на спортсменів має бути ритмічним та систематичним, система навантажень має бути ясною та прогнозованою для самого спортсмена, спілкування між тренером та спортсменом має включати елементи емпатії та ідентифікації (з боку тренера).

Крім вказаних загальних рекомендацій щодо поведінки в групі, нами були запропоновані такі заходи з попередження конфліктів:

- Ротація педагогічного складу;
- Приведення штатного розкладу у відповідність в системі: "категорія тренера – вікова група спортсменів";
- Запровадження системи систематичного оцінювання рівня конфліктності;
- Введення системи оцінювання рівня синдрому емоційного виснаження (емоційне виснаження, як правило є провісником конфлікту).
- Впровадження системи обговорення майбутніх дій в команді (5-хвилинні обміни ідеями та загальними планами)

На нашу думку, ефективна реалізація даної програми дій дозволить знизити кількість та рівень прояву конфліктів в СДЮШОР "Зміна".

**Виконано в рамках НДР № ДР 0110U008152*

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 124-125.